

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Ψυχοπαθολογία Ενηλίκων

Ενότητα 7: Διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες (I)

Σιαφάκα Βασιλική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες (I)

Ενότητα 7.1: Διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες (I)

Σιαφάκα Βασιλική

Επίκουρος Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας (1 από 2)

Στο τέλος της ενότητας οι φοιτητές να γνωρίζουν :

- Τι είναι η κατάχρηση και τι η εξάρτηση ουσιών και ποιες οι μεταξύ τους διαφορές
- Ποια είναι τα κριτήρια του DSM-IV για την κατάχρηση ουσιών και ποια για την ουσιοεξάρτηση
- Ποιος ο επιπολασμός της κατάχρησης αλκοόλ

Σκοποί ενότητας (2 από 2)

- Τι είναι το στερητικό σύνδρομο
- Ποιες οι βραχύχρονες και οι μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ
- Ποιες οι επιπτώσεις της κατάχρησης άλλων ουσιών: νικοτίνης, μαριχουάνας, οπιοειδών, διεγερτικών, συνθετικών κατασταλτικών, ψευδαισθησιογόνων
- Ποια είναι η εικόνα του στερητικού συνδρόμου από χρήση οπιοειδών

Περιεχόμενα ενότητας (1 από 2)

1. Γενικά
2. Κριτήρια του DSM-IV για την εξάρτηση ουσιών
3. Ουσιοεξάρτηση και στερητικό σύνδρομο
4. Κριτήρια DSM-IV για κατάχρηση ουσιών
5. Κατάχρηση και εξάρτηση από το αλκοόλ
 - 5.1. Επιπολασμός της κατάχρησης του αλκοόλ
 - 5.2. Βραχύχρονες επιπτώσεις από το αλκοόλ
 - 5.3. Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ

Περιεχόμενα ενότητας (2 από 2)

6. Νικοτίνη - Κάπνισμα

6.1. Επιπολασμός του καπνίσματος

6.2. Επιπτώσεις του παθητικού καπνίσματος
στην υγεία

7. Μαριχουάνα: επιπτώσεις και θεραπευτικές ιδιότητες

8. Οπιοειδή: ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις

8.1. Οπιοειδή: Στερητικό σύνδρομο

Διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες (I)

Γενικά (1 από 4)

Από τους προϊστορικούς χρόνους οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν διάφορες ουσίες με την ελπίδα ότι θα μειώσουν με αυτές το σωματικό πόνο ή θα αλλάξουν τη συνειδησιακή τους κατάσταση

Οι ψυχοδραστικές ουσίες που σχεδόν όλοι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν, επηρεάζουν το κεντρικό νευρικό σύστημα και ανακουφίζουν τη σωματική και ψυχική οδύνη ή προκαλούν ευφορία

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Γενικά (2 από 4)

- Παρά τις καταστροφικές συνέπειες για το σώμα, οι ουσίες αυτές, συνήθως, προκαλούν αρχικά ευχαρίστηση κι αυτή είναι η βάση των διαταραχών που σχετίζονται με τις ουσίες

Γενικά (3 από 4)

- Οι ΗΠΑ είναι ένας πολιτισμός χρήσης ουσιών
Χρησιμοποιούν ουσίες για να :
 - ✓ ξυπνήσουν (καφές, τσάι)
 - ✓ είναι σε εγρήγορση (τσιγάρα, αναψυκτικά)
 - ✓ χαλαρώσουν (αλκοόλ)
 - ✓ μειώσουν τον πόνο (ασπιρίνη)

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Γενικά (4 από 4)

Η χρήση ουσιών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη σε νεαρά άτομα

Το 40% των εφήβων δοκιμάζει παράνομη ουσία μέχρι την τρίτη Γυμνασίου

Η παθολογική χρήση ουσιών χωρίζεται σε δυο κατηγορίες:

- α. κατάχρηση ουσιών
- β. ουσιοεξάρτηση

Ουσιοεξάρτηση – Κριτήρια DSM-IV (1 από 4)

- Η ουσιοεξάρτηση ονομάζεται και **εθισμός** και χαρακτηρίζεται (DSM) από την παρουσία πολλών προβλημάτων που σχετίζονται με τη λήψη της ουσίας

Ουσιοεξάρτηση – Κριτήρια DSM-IV (2 από 4)

- **Κριτήρια του DSM:**

Τρία ή περισσότερα από τα παρακάτω:

1. Ανοχή στην ουσία
2. Στερητικό σύνδρομο
3. Λήψη της ουσίας για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ή σε μεγαλύτερη ποσότητα από ό,τι σκόπευε το άτομο

Ουσιοεξάρτηση – Κριτήρια DSM-IV (3 από 4)

4. Επιθυμία ή προσπάθειες του ατόμου να ελέγξει τη χρήση της ουσίας
5. Το άτομο διαθέτει πολύ χρόνο προσπαθώντας να εξασφαλίσει την ουσία
6. Το άτομο εγκαταλείπει ή μειώνει κοινωνικές, ψυχαγωγικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες
7. Συνέχιση της χρήσης, παρά το γεγονός ότι το άτομο γνωρίζει τα προβλήματα που του προκαλεί η ουσία

Ουσιοεξάρτηση – Κριτήρια DSM-IV (4 από 4)

Συνοδεύεται είτε από ανοχή στην ουσία είτε από στερητικό σύνδρομο

Η **ανοχή** γίνεται εμφανής:

α. από την ανάγκη μεγαλύτερης ποσότητας για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα και

β. από τη μειωμένη επίδραση της ουσίας, αν το άτομο πάρει τη συνηθισμένη δόση

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Ουσιοεξάρτηση και στερητικό σύνδρομο (1 από 2)

- Τα συμπτώματα του στερητικού συνδρόμου (δηλ. οι αρνητικές συνέπειες σε σωματικό και ψυχολογικό επίπεδο) εμφανίζονται, όταν το άτομο σταματήσει τη λήψη της ουσίας ή μειώνει την ποσότητα που λαμβάνει
- Το άτομο μπορεί να χρησιμοποιεί την ουσία για να ανακουφίσει τα στερητικά συμπτώματα ή για να τα αποφύγει

Ουσιοεξάρτηση και στερητικό σύνδρομο (2 από 2)

Η ουσιοεξάρτηση συνδέεται με σοβαρά προβλήματα, όπως είναι το στερητικό σύνδρομο. Είναι σοβαρή και διαδεδομένη ψυχική διαταραχή και μια από τις πιο **στιγματισμένες διαταραχές**.

Όροι όπως «εξαρτημένος», «αλκοολικός» κ.ά. χρησιμοποιούνται χωρίς σκέψη, σαν να περιγράψουν τη φύση των ατόμων κι όχι τη διαταραχή από την οποία υποφέρουν.

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Κατάχρηση ουσιών – Κριτήρια DSM (1 από 4)

- **Δυσπροσαρμοστική χρήση μιας ουσίας, η οποία φαίνεται από ένα από τα παρακάτω:**
 - Αδυναμία του ατόμου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του
 - Επανειλημμένη χρήση της ουσίας σε καταστάσεις στις οποίες το άτομο εκτίθεται σε σωματικό κίνδυνο

Κατάχρηση ουσιών – Κριτήρια DSM (2 από 4)

- Επανειλημμένα νομικά προβλήματα που σχετίζονται με τη λήψη της ουσίας
- Συνέχιση της χρήσης, παρά τα προβλήματα που προκαλούνται από την ουσία

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Κατάχρηση ουσιών (3 από 4)

- Το να εξαρτηθεί ένα άτομο από ουσίες δεν είναι αποτέλεσμα προσωπικής επιλογής ή συνέπεια ηθικής αδυναμίας
- Όντως, οι άνθρωποι αποφασίζουν αν θα δοκιμάσουν μια ουσία, αλλά η εξάρτηση είναι αποτέλεσμα της **αλληλεπίδρασης πολλών παραγόντων**, όπως οι παρακάτω:

Κατάχρηση ουσιών (4 από 4)

- ✓ η απόφαση κάποιου να δοκιμάσει μια ουσία
- ✓ η ίδια η ουσία
- ✓ το προφίλ του ατόμου
- ✓ το νευροβιολογικό του υπόβαθρο
- ✓ το κοινωνικό και το πολιτισμικό του πλαίσιο
- ✓ άλλοι περιβαλλοντικοί παράγοντες

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (1 από 6)

- Ποια είναι η διαφορά κατάχρησης-εξάρτησης: Τα άτομα που είναι εξαρτημένα από το αλκοόλ έχουν γενικά πιο **έντονα συμπτώματα** της διαταραχής (π.χ. την ανοχή ή το στερητικό σύνδρομο) από ό,τι τα άτομα που κάνουν απλώς κατάχρηση, χωρίς να είναι εξαρτημένα από αυτό

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (2 από 6)

- **Απότομη διακοπή του αλκοόλ, μετά από βαριά χρήση έχει ως συνέπεια το άτομο να αισθάνεται :**
 - ✓ άγχος
 - ✓ κατάθλιψη
 - ✓ αδυναμία
 - ✓ ανησυχία

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (3 από 6)

- ✓ αϋπνία
- ✓ έντονο μυϊκό τρόμο, ιδιαίτερα στους μικρούς μύς των δαχτύλων, του προσώπου, των βλεφάρων, των χειλιών και της γλώσσας
- ✓ ο σφυγμός, η αρτηριακή πίεση και η θερμοκρασία του σώματος παρουσιάζουν αύξηση

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (4 από 6)

- Πιο σπάνια, ορισμένα άτομα που πίνουν χρόνια, μπορεί να εμφανίσουν τρομώδες παραλήρημα, όταν το επίπεδο του αλκοόλ στο αίμα μειωθεί απότομα
- Παρουσιάζουν παραλήρημα, τρέμουν, έχουν ψευδαισθήσεις (οπτικές ή απτικές), είναι τρομοκρατημένα, αποπροσανατολισμένα, ανεβάζουν πυρετό και μπορεί π.χ. να ξύνουν με μανία το δέρμα τους για να απομακρύνουν τα ζώφια που βλέπουν ότι έχουν πάνω τους (ως ψευδαίσθηση)

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (5 από 6)

- Άτομα με κατάχρηση αλκοόλ μπορεί να κάνουν κατάχρηση κι άλλης ουσίας: 80-85% είναι και καπνιστές
- Η νικοτίνη μπορεί να εντείνει την ανοχή του οργανισμού στην επίδραση της αιθυλικής αλκοόλης και αντίστροφα
- Η ανάμειξη αλκοόλ και βαρβιτουρικών είναι ένας συνηθισμένος τρόπος αυτοκτονίας (σκόπιμα ή κατά λάθος)

Κατάχρηση – εξάρτηση από το αλκοόλ (6 από 6)

- Το αλκοόλ θεωρείται ότι συμβάλλει στους θανάτους από χρήση ηρωίνης, επειδή μπορεί να ελαττώσει την ποσότητα του ναρκωτικού που απαιτείται για να γίνει μια δόση θανάσιμη

Επιπολασμός της κατάχρησης Αλκοόλ (1 από 4)

- Ποικίλει ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, την περιοχή διαμονής, την εθνότητα και το μορφωτικό επίπεδο
- Συχνή στους φοιτητές
- **Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ:** η κατανάλωση πέντε ποτών μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα (π.χ. μέσα σε μια ώρα)

Επιπολασμός της κατάχρησης Αλκοόλ (2 από 4)

- **Βαριά χρήση αλκοόλ:** η κατανάλωση πέντε ποτών στην ίδια περίσταση, πέντε ή περισσότερες φορές μέσα σε διάστημα ενός μηνός

Επιπολασμός της κατάχρησης Αλκοόλ (3 από 4)

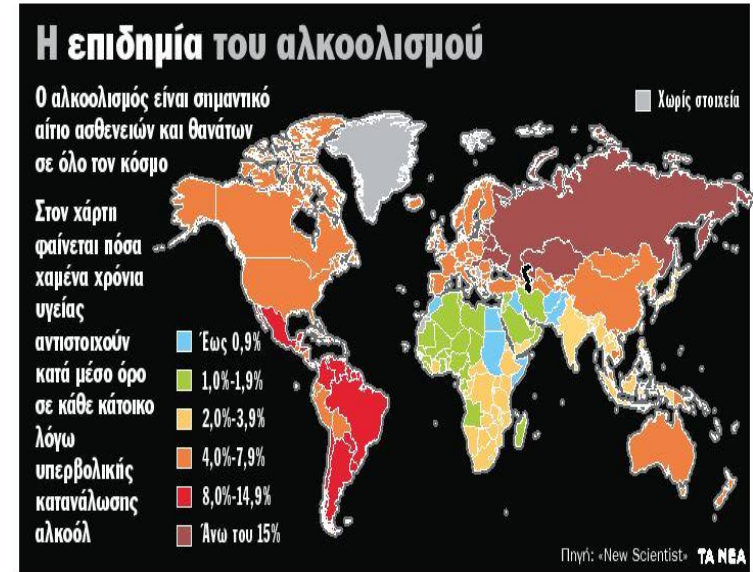
- ΗΠΑ: κάθε χρόνο περίπου:
 - ✓ 1500 φοιτητές πεθαίνουν από περιστατικά που σχετίζονται με το αλκοόλ (π.χ. οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ, τοξίκωση από αλκοόλ)
 - ✓ 600.000 δέχονται επίθεση από φοιτητές που έχουν πει
 - ✓ 70.000 φοιτήτριες πέφτουν θύματα σεξουαλικής επίθεσης
- (Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Επιπολασμός της κατάχρησης αλκοόλ (4 από 4)

- Η προβληματική χρήση αλκοόλ μπορεί να **συνυπάρχει** με:

- ✓ διαταραχές προσωπικότητας
- ✓ διαταραχές της διάθεσης
- ✓ αγχώδεις διαταραχές
- ✓ σχιζοφρένεια

Βραχύχρονες επιπτώσεις από το αλκοόλ (1 από 3)

- Η επίδραση του αλκοόλ ποικίλει ανάλογα με:
 1. το επίπεδο συγκέντρωσης της ουσίας στο αίμα, (ποσότητα)
 2. την ύπαρξη τροφής στο στομάχι (μειώνει το ρυθμό απορρόφησής του)
 3. το ύψος του ατόμου
 4. το βάρος του ατόμου
 5. τη λειτουργία του ήπατος

Βραχύχρονες επιπτώσεις από το αλκοόλ (2 από 3)

• Είναι ψυχοδραστική ουσία με **διφασική δράση**:

1η φάση: είναι διεγερτική, το άτομο βιώνει αίσθημα ευεξίας και κοινωνικότητας

2η φάση: Όταν το επίπεδο της ουσίας στο αίμα κορυφωθεί και αρχίσει να πέφτει, το αλκοόλ έχει καταθλιπτική δράση και το άτομο μπορεί να βιώσει αρνητικά συναισθήματα

Βραχύχρονες επιπτώσεις από το αλκοόλ (3 από 3)

- Η μεγάλη ποσότητα παρεμποδίζει τις σύνθετες λειτουργίες της σκέψης, μειώνει τον κινητικό συντονισμό, την ισορροπία, την ομιλία και την όραση
- Μπορεί να αμβλύνει τον πόνο και σε μεγαλύτερες δόσεις μπορεί να προκαλέσει καταστολή, ύπνο ή ακόμη και θάνατο

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (1 από 8)

- Πέρα από την επιδείνωση σε ψυχολογικό επίπεδο, επηρεάζει αρνητικά σχεδόν όλους τους ιστούς και τα όργανα του σώματος

Τα υπέρ και τα κατά της κατανάλωσης αλκοόλ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ Κατά	ΜΙΚΡΗ/ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ Υπέρ
ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ Μειωμένη ανάπτυξη <ul style="list-style-type: none"> • Σύνδρομο Βερνικε Κόρσακoff • Διαταραχές άρασης • Σύγχυση • Μειωμένη μνήμη Ψυχολογικές επιπτώσεις <ul style="list-style-type: none"> • Οξυθυμία • Αντικοινωνικότητα • Κατάθλιψη • Άγχος • Πανικός • Ψυχώσεις • Παραιθήσεις • Διαταραχές ύπνου 	ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ <ul style="list-style-type: none"> • Μειώνει τον κίνδυνο «σκισπλών» θρόμβων • Μειώνει τον κίνδυνο άνοιας ΑΙΜΑ <ul style="list-style-type: none"> • Αυξάνει την «καλή» χοληστερίνη • Μειώνει τις θρομβώσεις • Μειώνει το ινωδογόνο • Αυξάνει την ινωδύλωση ΣΚΕΛΕΤΟΣ <ul style="list-style-type: none"> • Αυξάνει την οστική πυκνότητα
ΣΤΟΜΑ, ΤΡΑΧΕΙΑ, ΟΙΣΟΦΑΓΟΣ <ul style="list-style-type: none"> • Καρκίνος ΑΙΜΑ <ul style="list-style-type: none"> • Αναιμία ΚΑΡΔΙΑ <ul style="list-style-type: none"> • Αλκοολική καρδιομυπάθεια ΗΠΑΡ <ul style="list-style-type: none"> • Κίρρωση • Ηπατίτιδα ΣΤΟΜΑΧΙ <ul style="list-style-type: none"> • Χρόνια γαστρίτιδα ΠΑΓΚΡΕΑΣ <ul style="list-style-type: none"> • Παγκρεατίτιδα 	ΕΝΔΟΚΡΙΝΙΚΟ <ul style="list-style-type: none"> • Αυξάνει την ευαισθησία στην ινσουλίνη • Μειώνει τον κίνδυνο εμφάνισης διαβήτη
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΙΣΤΟΣ <ul style="list-style-type: none"> • Αυξάνει τον κίνδυνο διαβήτη τύπου 2 	Κοινές επιπτώσεις για μεγάλη και μικρή κατανάλωση ΑΡΘΡΩΣΕΙΣ <ul style="list-style-type: none"> • Μειώνει τον κίνδυνο ρευματοειδούς αρθρίτιδας ΧΟΛΗΔΟΧΟΣ ΚΥΣΤΗ ΚΑΙ ΝΕΦΡΑ <ul style="list-style-type: none"> • Μειώνει τον κίνδυνο δημιουργίας πέτρας

TA HFA

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (2 από 8)

- Τα άτομα με κατάχρηση αλκοόλ υποσιτίζονται (το αλκοόλ καλύπτει μεγάλο μέρος των θερμίδων), εμποδίζεται η πέψη και η απορρόφηση των βιταμινών
Έλλειψη βιταμινών του συμπλέγματος Β μπορεί να οδηγήσει σε **αμνησικό σύνδρομο**
(καλύπτουν τα κενά μνήμης με μυθοπλασίες)

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (3 από 8)

- Βλάβη στους ενδοκρινείς αδένες και το πάγκρεας
- Καρδιακή ανεπάρκεια
- Στυτική δυσλειτουργία
- Υπέρταση
- Εγκεφαλικό

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (4 από 8)

- Αιμορραγίες των τριχοειδών αγγείων που ευθύνονται για τα οιδήματα και την ερυθρότητα στο πρόσωπο (ιδιαίτερα στη μύτη)
- Παρατεταμένη χρήση καταστρέφει τα εγκεφαλικά κύτταρα και μειώνει τη φαιά ουσία στους κροταφικούς λοβούς

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (5 από 8)

- Η βαριά κατανάλωση αλκοόλ από τη μητέρα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης είναι η βασική αιτία της νοητικής υστέρησης

Η ανάπτυξη του εμβρύου επιβραδύνεται

Πιθανές ανωμαλίες στο κρανίο, στο πρόσωπο, στα άκρα (εμβρυικό αλκοολικό σύνδρομο)

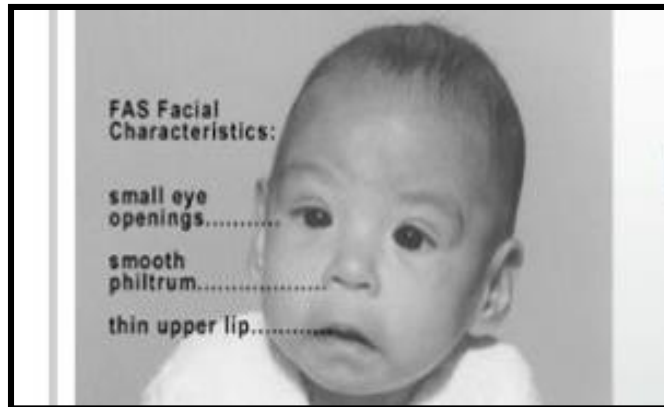
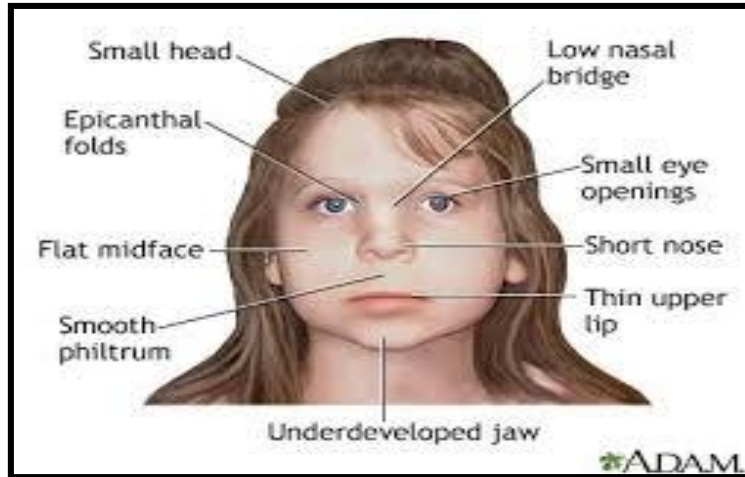

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (6 από 8)

- Έρευνες : παιδιά των οποίων οι μητέρες έπιναν ένα ποτό κατά το 1ο τρίμηνο της εγκυμοσύνης, εμφανίζουν
 - ✓ έκπτωση στη μάθηση και τη μνήμη
 - ✓ ελλείμματα στη σωματική ανάπτυξη

(7 από 8)

Μικρά μάτια με στενή σχισμή, ευρεία, επίπεδη ρινική γέφυρα, πρόσωπο με έλλειψη της εντομής ανάμεσα στο χείλος και τη μύτη. Μικρογναθισμός που σχετίζεται με υποπλασία της κάτω γνάθου.

<http://www.soc.ucsb.edu/sexinfo/article/fetal-alcohol-syndrome-fas>

https://en.wikipedia.org/wiki/Fetal_alcohol_spectrum_disorder

Μακροχρόνιες συνέπειες της κατάχρησης αλκοόλ (8 από 8)

- Υπάρχουν ενδείξεις ότι το αλκοόλ λειτουργεί ευεργετικά για την υγεία ορισμένων ανθρώπων: η ελαφρά κατανάλωση αλκοόλ (ειδικά κόκκινου κρασιού) έχει σχετιστεί με μειωμένο κίνδυνο στεφανιαίας νόσου και εγκεφαλικού επεισοδίου
- Άλλες **ευεργετικές επιπτώσεις**:
πιο χαλαρός τρόπος ζωής και μειωμένη εχθρότητα

2. Νικοτίνη και κάπνισμα (1 από 2)

Ιστορική αναδρομή:

- Κολόμβος: συναλλαγές με αυτόχθονες Αμερικανούς
- Ναυτικοί και έμποροι άρχισαν να καπνίζουν στριφτά φύλλα καπνού ⇒ πόθος για τον καπνό
Τον κάπνιζαν, τον μασούσαν ή τον έτριβαν σε μικρά κομμάτια, τα οποία εισέπνεαν

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

2. Νικοτίνη και κάπνισμα (2 από 2)

- Πόσα πράγματα θυσιάσαν οι άνθρωποι για να διατηρήσουν την προμήθεια καπνού;
Αγγλία 16ος αι.: αντάλλασσαν τον καπνό με ασήμι γραμμάριο προς γραμμάριο
- Η νικοτίνη είναι η εθιστική ουσία του καπνού

Επιπολασμός του καπνίσματος (1 από 3)

- Στις ΗΠΑ πάνω από 440.000 καπνιστές πεθαίνουν πρόωρα κάθε χρόνο
- Σκοτώνει κάθε μέρα 1100 άτομα και ευθύνεται για τον 1 στους 6 θανάτους
- Θεωρείται η αιτία για το 87% των καρκίνων του πνεύμονα

Επιπολασμός του καπνίσματος (2 από 3)

- Τα άτομα που καπνίζουν πούρο ή πίπα διατρέχουν μικρότερο κίνδυνο, γιατί σπάνια εισπνέουν τον καπνό, αλλά αυξημένο κίνδυνο για καρκίνο του στόματος

Επιπολασμός του καπνίσματος (3 από 3)

- Άλλα ιατρικά προβλήματα που προκαλούνται ή επιδεινώνονται από το κάπνισμα:
 - ✓ εμφύσημα
 - ✓ καρκίνος λάρυγγα, οισοφάγου, παγκρέατος, τραχήλου και στομάχου
 - ✓ το σύνδρομο αιφνίδιου βρεφικού θανάτου
 - ✓ καρδιαγγειακές διαταραχές

Επιπτώσεις του παθητικού καπνίσματος στην υγεία (1 από 2)

- Ο καπνός από την καύτρα του τσιγάρου περιέχει υψηλότερη συγκέντρωση αμμωνίας, μονοξειδίου του άνθρακα, νικοτίνης και πίσσας από ό,τι ο καπνός που εισπνέει ο καπνιστής
- Τα παιδιά των καπνιστών : περισσότερες πιθανότητες για λοιμώξεις του αναπνευστικού, άσθμα, βρογχίτιδα και λοιμώξεις του μέσου ωτός

Επιπτώσεις του παθητικού καπνίσματος στην υγεία (2 από 2)

- Μωρά γυναικών που ήταν παθητικές καπνίστριες κατά την εγκυμοσύνη έχουν περισσότερες πιθανότητες για προωρότητα, χαμηλό βάρος γέννησης και εμφάνιση ανωμαλιών

3. Μαριχουάνα (1 από 8)

- Ξερά και τριμμένα φύλλα και ανθισμένοι μίσχοι του φυτού «*Κάνναβη η ήμερη*»
- Καπνίζεται, αλλά μπορεί κανείς να τη μασήσει, να την πιει σε αφέψημα ή να τη φάει σε ψωμί ή σε γλυκό

3. Μαριχουάνα (2 από 8)

- 19ος αι.: οι θεραπευτικές ιδιότητές της ήταν γνωστές για ρευματισμούς, ποδάγρα, κατάθλιψη, χολέρα και νευραλγίες
- Η δόση της είναι δύσκολο να ρυθμιστεί, επειδή μπορεί να χρειαστεί ως και μισή ώρα μετά το κάπνισμα για να δράσει (πολλοί χρήστες «ανεβαίνουν» πολύ περισσότερο από ό,τι είχαν σκοπό)

3. Μαριχουάνα (3 από 8)

- **Ψυχολογικές επιπτώσεις:**

Όσοι καπνίζουν μαριχουάνα αναφέρουν ότι νιώθουν χαλαροί και κοινωνικοί

Μεγάλες δόσεις προκαλούν:

- ✓ αλλαγές στο συναίσθημα
- ✓ μειώνουν τη συγκέντρωση
- ✓ μειώνουν τον ειρμό της σκέψης
- ✓ εξασθενούν τη μνήμη
- ✓ δίνουν την αίσθηση ότι ο χρόνος κινείται πιο αργά

3. Μαριχουάνα (4 από 8)

- Άτομα υπό την επήρεια μαριχουάνας παρουσιάζουν:
 - ✓ μείωση των νοητικών λειτουργιών
 - ✓ απώλεια της βραχύχρονης μνήμης
 - ✓ δυσκολία συντονισμού όλων των δεξιοτήτων που απαιτείται για την οδήγηση
- **Υπερβολικά μεγάλες δόσεις προκαλούν :**
ψευδαισθήσεις

3. Μαριχουάνα (5 από 8)

Σωματικές επιπτώσεις:

Βραχύχρονες:

- ✓ ερυθρότητα και φαγούρα στα μάτια,
- ✓ ξηρότητα στο στόμα και στο λαιμό,
- ✓ αυξημένη όρεξη και αρτηριακή πίεση

3. Μαριχουάνα (6 από 8)

- **Σωματικές επιπτώσεις:**
 - ✓ Θέτει σε κίνδυνο άτομα που έχουν ήδη κάποια ανωμαλία στην καρδιακή λειτουργία, καθώς αυξάνει τον καρδιακό ρυθμό (κάποιες φορές πάρα πολύ)
 - ✓ Σημαντική έκπτωση στη δομή και στη λειτουργία των πνευμόνων

3. Μαριχουάνα (7 από 8)

- ✓ **Θεραπευτικές ιδιότητες:**
 - * Μειώνει τη ναυτία και την απώλεια της όρεξης μετά από χημειοθεραπεία

 - * Μειώνει τη δυσφορία που σχετίζεται με το AIDS (αλλά καταστέλλει ακόμη περισσότερο το ανοσοποιητικό σύστημα)

3. Μαριχουάνα (8 από 8)

- **Θεραπευτικές ιδιότητες:**
 - * Στις ΗΠΑ για κάποια περίοδο ήταν νόμιμη η σύσταση μαριχουάνας από γιατρούς για την ανακούφιση από τη ναυτία και τον πόνο
- Είναι η μαριχουάνα εθιστική;
Ενδεχομένως είναι. Η τακτική χρήση προκαλεί ανοχή

Οπιοειδή (1 από 4)

- Εντάσσονται στη γενικότερη κατηγορία των **κατασταλτικών**
Περιλαμβάνουν το όπιο και τα παράγωγά του ⇒
μορφίνη, ηρωίνη και κοδεΐνη

Εξαρτησιογόνα

Σε μέτριες δόσεις ανακουφίζουν τον πόνο και προκαλούν ύπνο

Οπιοειδή (2 από 4)

Ιστορική αναδρομή

- **Όπιο:** γνωστό στον πολιτισμό των Σουμέριων (7.000 π.Χ.). Έδωσαν στην παπαρούνα που παρείχε τη συγκεκριμένη ουσία το όνομα όπιο, που σημαίνει το «φυτό της χαράς»
- 1806: απομονώθηκε η μορφίνη (αλκαλοειδές)
Ονομάστηκε έτσι από το Μορφέα (Έλληνας Θεός των ονείρων)
Αποδείχτηκε ισχυρό αναλγητικό και κατασταλτικό

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Οπιοειδή (3 από 4)

- 1874: ανακάλυψαν ότι η μορφίνη μπορεί να μετατραπεί σε μια άλλη ισχυρή ουσία, που ανακουφίζει από τον πόνο, την οποία ονόμασαν ηρωίνη

Μπορούσε να αντιμετωπίσει τόσες πολλές ασθένειες που ονομάστηκε «φάρμακο του ίδιου του Θεού»

Οπιοειδή (4 από 4)

- **Ηρωίνη:**

Αποδείχτηκε πιο εθιστική και πιο ισχυρή από τη μορφίνη

Επιπολασμός:

ΗΠΑ: πάνω από 1εκατομμύριο άνθρωποι είναι εθισμένοι στην ηρωίνη

Παλαιότερα περιοριζόταν στις φτωχές γειτονιές και τα αστικά κέντρα

Τώρα είναι δημοφιλής και στις ανώτερες κοινωνικοοικονομικές τάξεις

Οπιοειδή : Ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις

- Προκαλούν ευφορία, υπνηλία, ονειροπόληση και έλλειψη συντονισμού

Ασκούν την επίδρασή τους, διεγείροντας τους υποδοχείς του συστήματος των οπιοειδών του ίδιου του σώματος (φυσικά οπιοειδή: ενδορφίνες και εγκεφαλίνες)

Σαφέστατα προκαλούν εθισμό και στερητικό σύνδρομο

Οπιοειδή : στερητικό σύνδρομο (1 από 3)

- Εμφανίζεται μέσα σε 8 ώρες από την τελευταία ένεση

Το άτομο έχει μυϊκούς πόνους, φτερνίζεται, ιδρώνει, κλαίει και χασμουριέται

Τα συμπτώματα θυμίζουν εκείνα της γρίπης

- Μέσα σε 36 ώρες τα στερητικά συμπτώματα γίνονται πιο έντονα

Οπιοειδή : στερητικό σύνδρομο (2 από 3)

- Μπορεί να εμφανιστούν:
ανεξέλεγκτοι μυϊκοί σπασμοί, κράμπες, ρίγη που εναλλάσσονται με υπερβολική έξαψη και εφίδρωση και αύξηση του καρδιακού ρυθμού και της αρτηριακής πίεσης

Οπιοειδή : στερητικό σύνδρομο (3 από 3)

- Το άτομο δεν μπορεί να κοιμηθεί, κάνει εμετούς και διάρροιες
Τα συμπτώματα επιμένουν για 72 ώρες και σταδιακά εξαλείφονται μέσα σε διάστημα 5-10 ημερών

Οπιοειδή : Ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις

- Η ουσία και η απόκτησή της γίνονται το επίκεντρο της ζωής του χρήστη και κατευθύνουν όλες τις δραστηριότητες και τις κοινωνικές του σχέσεις (συχνά τους οδηγεί σε κλοπές, πορνεία ή πώληση ουσιών)
- Υψηλός κίνδυνος AIDS (λόγω των βελόνων)

Βιβλιογραφία

- Getzfeld, A.(2009).*Βασικά στοιχεία ψυχοπαθολογίας*. Πάτρα : Gotsis.
- Nakken, C. (2006). *Το προφίλ του εθισμού : Κατανοήστε τη διαδικασία της εξάρτησης και την ψυχαναγκαστική συμπεριφορά*. Αθήνα : Ισόρροπον
- Stanton, M. D. & Todd, C. T. (2009). *Οικογενειακή θεραπεία για την κατάχρηση ουσιών και την εξάρτηση*. Αθήνα :Ερευνητές, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.).
- Yalom, I. (2011). *Αλκοόλ : Από την εξάρτηση στη θεραπεία*. Αθήνα : Ερευνητές
- Γρίβας, Κ. (2002). *Οπιούχα, εξάρτηση και απεξάρτηση : Εγχειρίδιο αυτοβοήθειας και αυτοάμυνας*. Θεσσαλονίκη : Ιανός
- Κοντούλης, Ν.(2008). *Εξάρτηση, εθισμός και αυτοδιαχείριση των ναρκωτικών* . Αθήνα: Παπαζήσης
- Ξανθογιώργου, Σ. (2008). *Με λένε Σιμώνη και είμαι αλκοολική σε ανάρρωση : Συγκλονιστικές, προσωπικές μαρτυρίες ανθρώπων που εξομολογούνται το πώς πέρασαν, από το σκοτάδι της εξάρτησης, στο φως της ελπίδας για μια καινούργια ζωή, μακριά από το αλκοόλ*. Αθήνα : Ισόρροπον
- Ποταμιάνος, Γ. (2005). *Αλκοόλ : Επιστημονικά δεδομένα για τη χρήση και την κατάχρηση της αλκοόλης, το σύνδρομο εξάρτησης και τη θεραπεία*. Αθήνα : Α. Α. Λιβάνη

Βιβλιογραφία

Ξανθογιώργου, Σ. (2008). *Με λένε Αντώνη και είμαι ναρκομανής σε ανάρρωση : Συγκλονιστικές, προσωπικές μαρτυρίες ανθρώπων που εξομολογούνται το πώς πέρασαν, από το σκοτάδι της εξάρτησης, στο φως της ελπίδας για μια καινούργια ζωή, μακριά από τις ουσίες*. Αθήνα : Ισόρροπον

Χρήσιμες ιστοσελίδες

<http://www.kethea.gr/FAQ/tabid/72/language/el-GR/Default.aspx?QuestionID=3&AFMID=524>

<http://www.drugabuse.gov/drugs-abuse/commonly-abused-drugs-charts-0>

<http://www.prolipsis.gr/index.php?exartisi>

http://49lyk-athin.att.sch.gr/EREYNHTIKES_ERGASIES_files/EJARTHSHIOGONES_OYSIES.pdf

www.teiath.gr/userfiles/roussou/kataxrisi_ousiwn.doc

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. <Σιαφάκα Βασιλική>. <Ψυχοπαθολογία Ενηλίκων>.

Έκδοση: 1.0 <Ιωάννινα>, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO102>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Τσάνταλη Ελένη>
<Ιωάννινα>, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

